

PRENOSIMO IZ DRUGIH ČASOPISA

IMU i Zemlje u razvoju Pregled 1978.–2006.*†

C. HERBERT CLEMENS, SHARON BERRY LAURENTI

Od 1978. IMU podržava matematiku u zemljama u razvoju kroz svoju Komisiju za razvoj i razmjenu (<http://www.ictp.it/~cde>) (Commission on Development and Exchanges, CDE). CDE provodi dva programa, jedan koji podržava individualne istraživačke posjete matematičara iz zemalja u razvoju i ekonomski nerazvijenih zemalja, te drugi koji pruža djelomičnu potporu konferencijama koje se organiziraju u zemljama u razvoju i ekonomski nerazvijenim zemljama. CDE prima i molbe za djelomičnu potporu za konferencije u “razvijenim” zemljama pod dva uvjeta. Prvo, zatražena potpora mora se upotrijebiti za sudjelovanje matematičara iz zemalja u razvoju i, drugo, organizatori moraju dokazati raspoloživost jednakim fondovima u iste svrhe. Zbog ograničenih sredstava CDE-a (oko \$ 45,000 godišnje), potpora za istraživačke posjete je trenutno oko \$ 750 po osobi, a potpora za konferencije je \$ 1000 po događaju. Iako se potpora CDE-a za konferencije može činiti malom, mora se imati na umu da potpora CDE-a ukazuje i na neku vrstu sudjelovanja IMU-a (International Mathematical Union). To može biti sredstvo velike pomoći pri dobivanju daljnje potpore od drugih izvora. Nekoliko brojeva: 2006. CDE je dodijelio 22 stipendije za individualna istraživačka putovanja i 41 stipendiju za konferencije. 2005., od ukupno 58 primljenih zamolbi, dodijeljeno je 10 stipendija za individualna istraživačka putovanja i 34 stipendije za konferencije.

Potaknuti Generalnom skupštinom IMU-a 2002., izvršni odbor IMU-a je formulirao naputke kako bi se povećala pozornosti IMU-a za potrebe matematike i matematičara iz zemalja u razvoju i ekonomski nerazvijenih zemalja. Nadalje, ova se pozornost trebala proširiti i na zemlje koje trenutno nisu članice IMU-a. Nakon toga, 2004., osnovana je Strategijska grupa za zemlje u razvoju (Developing Countries Strategy Group, DCSG) (www.ictp.it/~dcsg) s ciljem pojačavanja, upravljanja i koordiniranja aktivnosti IMU-a vezanih uz potporu matematičarima i matematičkog obrazovanja u zemljama u razvoju. Kako bi se omogućio i olakšao kontinuitet u radu grupe, kao i u radu CDE-a, otvoreno je honorarno administrativno radno mjesto pri UNESCO-vom Međunarodnom centru za teoretsku fiziku Abdus Salam (Abdus Salam International Centre for Theoretical Physics, ICTP) u Trstu u Italiji. Osnovna novčana sredstva za rad DCSG-a došla su od norveškog Memorijalnog fonda Niels Henrik Abela. (Financijska pomoć je primljena i od privatnih i javnih izvora iz Francuske, Japana, Švedske, Ujedinjenog Kraljevstva i Sjedinjenih Američkih Država.)

Kako bi najučinkovitije ispunila svoju dužnost, DCSG surađuje s drugim među-

*Mitteilungen der Deutschen Mathematiker-Vereinigung **15**(2007), br. 1

†Prevela: Mirta Kopic, Odjel za Matematiku, Osijek

narodnim tijelima i organizacijama sa sličnim ciljevima i načelima. Posao vezan uz potporu matematičkom obrazovanju blisko je koordiniran s IMU-ovom Međunarodnom komisijom za podučavanje matematike (International Commission on Mathematics Instruction, ICMI). Drugi partneri DCSG-a su francuski Međunarodni centar za Teorijsku i primjenjenu matematiku (International Centre for Pure and Applied Mathematics, CIMPA), britanski Međunarodni centar za matematičke znanosti (International Centre for Mathematical Sciences, ICMS) i Londonsko matematičko društvo (London Mathematical Society, LMS), Odbor Europskog matematičkog društva za zemlje u razvoju (European Mathematical Society's Committee on Developing Countries, EMSCDC), Španjolsko matematičko društvo, ICTP, Američki nacionalni odbor za matematiku, te Međunarodno vijeće za industrijsku i primijenjenu matematiku (International Council for Industrial and Applied Mathematics, ICIAM).

Od njenog začetka prije dvije i pol godine, među najvažnijim djelatnostima Strategijske grupe za zemlje u razvoju je potpora nastojanju CIMPA-e da ponovo izgradi matematičku strukturu u Kambodži i potpora radu Afričke matematičke milenijske znanstvene inicijative (African Mathematics Millennium Science Initiative, AMMSI) u poboljšanju matematike i matematičkog obrazovanja u sub-Saharskoj Africi. U području potonjeg, DCSG, u suradnji s ICMS, LMS i same AMMSI, preuzeo je aktivnu ulogu u pilot-projektu mentorske suradnje između britanskih matematičara i sub-Saharskih odjela za matematiku. Projekt financiraju prestižni britanski Nuffield fond i Zaklada Leverhulme. Do nastanka ovog članka, utemeljene su tri takve suradnje, jedna u Kamerunu, jedna u Etiopiji i treća u Gani, a i dalje se radi na uspostavljanju novih suradnji u skoroj budućnosti. U istom duhu kao i gore navedeni projekti, i opet koordinirano od strane DCSG-a, Američki nacionalni odbor za matematiku potpomaže predavačke/mentorske posjete starijih američkih matematičara Republici Benin i Senegal početkom 2007.

DCSG je također pomagao pri utemeljenju nagrade Ramanujan ICTP-a, koja se svake godine dodjeljuje za istaknuta matematička istraživanja matematičara u zemljama u razvoju.

DCSG također pokušava preuzeti ulogu mjesta za razmjenu potpore pojedinih zemalja i matematičkih udruženja za matematičare u zemljama u razvoju. Ova uloga poboljšava učinke individualnih inicijativa i osigurava da se one dopunjuju i podupiru jedna drugu. Jedna od takvih djelatnosti DCSG-a bilo je omogućavanje sudjelovanja matematičara iz zemalja u razvoju na 75. konferenciji Kineskog matematičkog društva 2005. godine.

DCSG je također zadužen za koordinaciju IMU-ovog programa stipendija za putovanja namijenjene za sudjelovanje matematičara iz zemalja u razvoju i ekonomski nerazvijenih zemalja na Međunarodnom kongresu matematičara koji se održava svake četiri godine. DCSG je ICM-u 2006. godine uspješno pribavio dodatna sredstva od drugih izvora potrebnih za povećanje sudjelovanja zemalja u razvoju i ekonomski nerazvijenih zemalja.

Budućnost

Izvršno vijeće IMU-u, koje je na odlasku, predlaže novom Izvršnom vijeću spajanje CDE-a i DCSG-a u jedno IMU-ovo tijelo za matematiku i matematičko obrazovanje u zemljama u razvoju, Povjerenstvo za zemlje u razvoju (Commission for Developing Countries, CDC). CDC bi bilo zaduženo za upravljanje s IMU-ovim programima stipendija (individualno istraživačko putovanje, potpora konferencijama i ICM-ove stipendije za putovanja) i Fondom za istaknuti razvoj, te prikupljanjem priloga kako bi se povećali prihodi za matematički razvoj. CDC će također služiti kao web posrednik za matematiku i programe i projekte matematičkog obrazovanja u zemljama u razvoju i potpomagat će postojeće projekte i programe koji podupiru matematiku i matematičko obrazovanje, te će olakšavati suradnju skupina uključenih u te projekte i programe. Nadalje, CDC će imati zadatak stvaranja i objavljivanja mogućnosti umrežavanja, poticanja programa mentorstva i kraćeg ili dužeg poučavanja u zemljama u razvoju, suradnje u administraciji i rukovođenju projekata razvitka u matematici i matematičkom obrazovanju, te savjetovanja zakladi, uprava i nevladinih organizacija o problemima razvitka u matematici i matematičkom obrazovanju. Naposljetku, CDC će surađivati s ICMI-om na projektima matematičkog obrazovanja. Doduše, veza između predsvučilišnog matematičkog obrazovanja i napredne matematike često je bliža u zemljama u razvoju nego drugdje.

Predloženo je da CDC ima šest članova koji se biraju (s regionalnim predstavnicima), od kojih će jedan biti imenovan *predsjednikom*, jedan *tajnikom ustanove*, a jedan *tajnikom za dodjelu stipendija*. Uz šest članova koje bira Generalna skupština IMU-a, tri dodatna člana izabrat će Izvršni odbor IMU-a. Regionalne i međunarodne organizacije, kao i međunarodna i nacionalna udruženja istih interesa, bit će pozvani da imenuju pridružene članove CDC-a koji bi pridonijeli njegovom radu i zastupali interese svoje organizacije. Dio CDC-a bit će i Pododbor za dodjelu s stipendija koji će činiti osam osoba, a kojim će predsjedavati Tajnik za dodjelu stipendija. Za očekivati je da će ovo novo tijelo biti formirano početkom 2007., a početni kandidati za vodstvo su Shrikishna G. Dani (Tata Institute of Fundamental Research, Mumbai, India) za mjesto predsjednika, C. Herbert Clemens (Ohio State University, Columbus, Ohio, USA) za mjesto tajnika ustanove, te Gérard Gonzales-Sprinberg (University of Grenoble, France) za mjesto tajnika za dodjelu stipendija. Nakon odobrenja novog Izvršnog odbora IMU-a, CDC će otvoriti novu internet stranicu na <http://www.ictp.it/~cdc>.

CDC će podupirati i primati zamolbe za ciljanu potporu matematičkih organizacija i pojedinih matematičara iz zemalja u razvoju. Očekujući pozitivan rezultat prve inspekcije, CDC će pokušati pomoći u pronalasku financija i logističke potpore za poduhvat. Dva takva projekta, za koje DCSG trenutno traži financijsku potporu, su Apsolventska radionica iz biomatematike 2008. i program poučavanja u Ugandi, te slična inicijativa 2010. u Indo-Kini. Mogućnost IMU-ovih projekata većeg obujma od tradicionalnog sudjelovanja IMU-a u zemljama u razvoju naveliko ovisi o IMU-ovoj sposobnosti prikupljanja financija za ovakve pothvate i ostvarivanja suradnje s drugim organizacijama. Čitatelji iz matematičke zajednice pozivaju se da se pridruže ovoj potrazi, sa zajedničkim ciljem pomaganja matematici

zajedno s našim kolegama i prijateljima u zemljama u razvoju. Pomoć može biti u različitim oblicima, finansijskom ili u obliku doprinosa vlastitom profesionalnom stručnošću.

Za više informacija molim vas obratite se:

Administrativna tajnica (The Administrative Secretary)

Sharon Berry Laurenti

c/o the Abdus Salam International Centre for Theoretical Physics

Strada Costiera 11

34010 Trieste

Italy

cde@ictp.it